UUSI-SEELANTI

TERHI TORIKKA

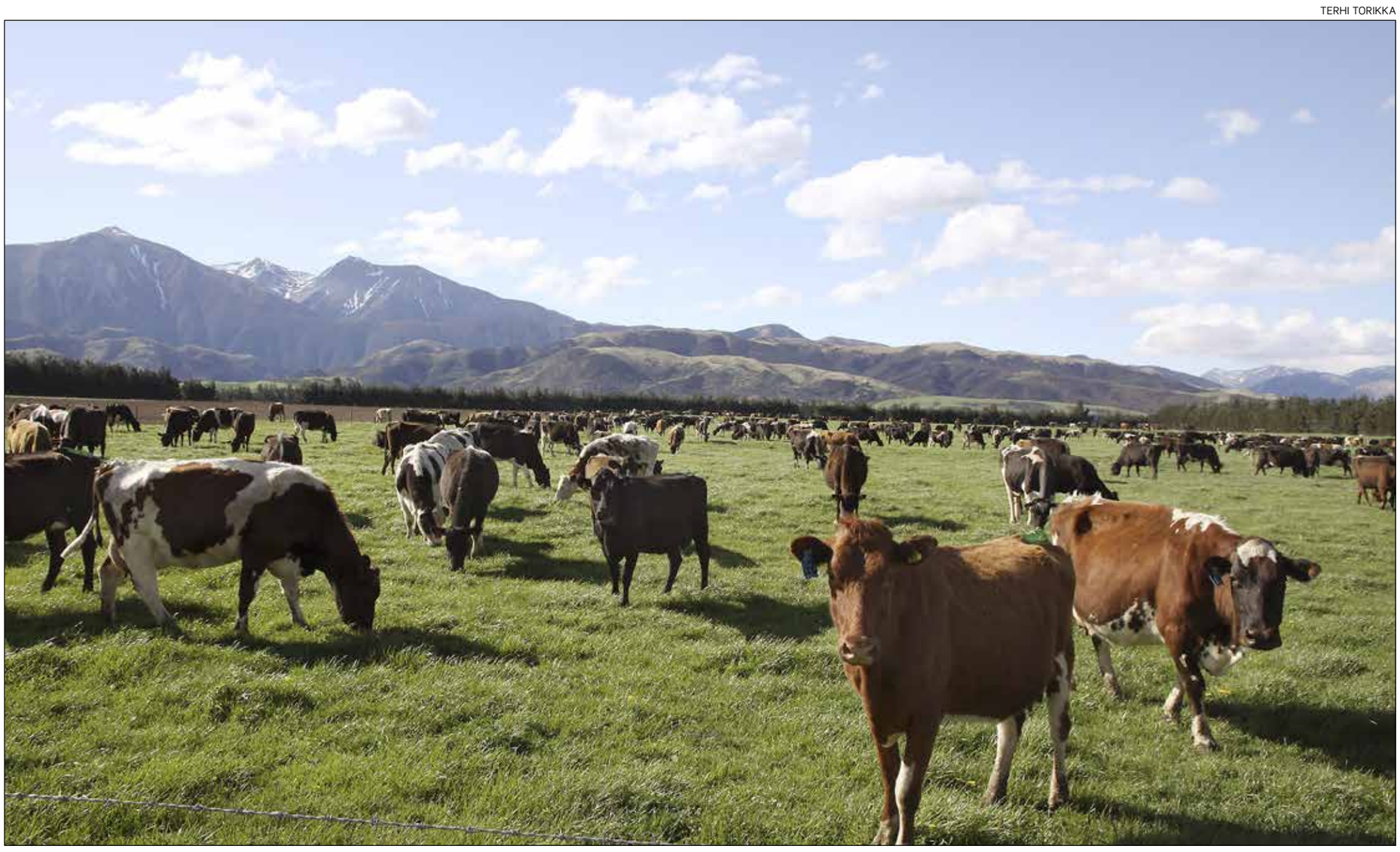

Lehmät laiduntavat Uudessa-Seelannissa ympäri vuoden. Usein laitumet syötetään laumalle lohko kerrallaan, noin 20 päivän välein.

UUSI-SEELANTI

Maitomaa

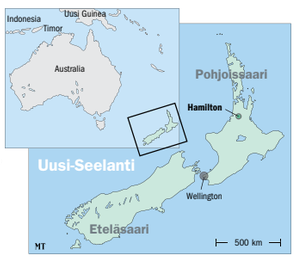

Lypsykarjoja 11 970
Karjan keskikoko 419
Lehmiä lypsyssä 5 miljoonaa
Tilan keskikoko 146 hehtaaria, 3 lehmää hehtaaria kohden
Lypsykarjoista 74 prosenttia Pohjoissaarella
Meijerit jalostavat vuodessa 21,3 miljoonaa litraa maitoa
Maa tuottaa 3 prosenttia koko maailman maidosta
Maailman suurin maitotuotteiden viejä ja 8. suurin maidon tuottaja
Maidon osuus vientituloista 27 prosenttia
Maito työllistää lähes 41 000 ihmistä (ei sisällä lihantuotantoa)
Alan suurin toimija osuuskuntamuotoinen Fonterra
Lähde: Dairy New Zealand

Uusi-Seelanti tuottaa maitoa ja lihaa maailmaa varten

Ilmastoltaan suotuisassa saarivaltiossa maatalous on yhä elinkeinoista tärkeimpiä. Se tuo maahan ison osan vientituloista.

HAMILTON, UUSI-SEELANTI (MT)
Uusi-Seelanti on monella tapaa poikkeuksellinen maa. Yksi poikkeuksista on maatalous.

”Maataloudella maksetaan täällä tiet, koulut ja paljon muuta”, kuvailee KPMG:n maatalouskaupan johtaja **Ian Proudfoot.**

Vahvasta maataloustuotannosta vain kymmenesosa kulutetaan Uudessa-Seelannissa.

Väestöltään hieman Suomea pienempi ja pinta-alaltaan noin Britannian kokoinen maa on maailman suurin maitotuotteiden ja lampaanlihan viejä.

Vastuullisuus tukee vientiä

Viennillä on Uudessa-Seelannissa pitkät perinteet. Maa puolustaa rohkeasti vapaata kauppaa, ja odottaa innolla vapaakauppasopimus TPP:n (Trans-Pacific Partnership) voimaan tuloa.

”Meillä ei ollut aikanaan vaihtoehtoja. Oli joko vienti tai maatalouden kuolema”, kauppaministeri **Tim Groser** kuvaili maataloustoimittajille alan kansainvälisessä kongressissa lokakuussa.

Hänen mielestään vain vapaa kauppa voi auttaa ruokkimaan maailman.

”Maailman väestö tarvitsee 70 prosenttia enemmän ruokaa. Se on helposti tuotettavissa. Kyse on vain siitä, missä tuotetaan.”

Maidontuottaja laskee osuuskunnan eduiksi muun muassa tuottajien välisen yhteistyön ja tuottajille vaikeana aikana myönnetyt lainat.

Uuden-Seelannin maatalousvienti 2014
Osuus koko viennistä

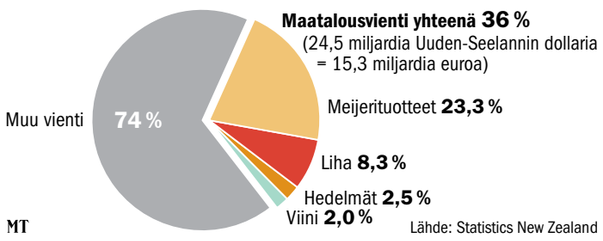

”Vapaakauppa voisi ratkaista maailman ruokapulan.”
TIM GROSER

Groser vierastaa sitä, että maatalouden ajatellaan olevan monessa maassa irrallaan muusta elinkeinoelämästä ja sitä suojataan.

”Me täällä hyväksymme, että kiinalaiset investoivat maidontuotantoon Uudessa-Seelannissa, sillä uusiseelantilainen Fonterrakin omistaa kahdeksasosan Kiinan maidontuotannosta.”

Tukipolitiikalle ei ymmärrystä

Uudessa-Seelannissa ei makseta maataloudelle tukia, eivätkä ne myöskään saa paikallisilta juuri ymmärrystä.

”Kaupan pitää olla vapaata ja tuotannon vastata markkinoiden signaaleihin. Me täällä emme voi ruokkia koko maailmaa, mutta parhaissa olosuhteissa pitää tuottaa sitä, mikä niihin parhaiten sopii”, professori **Jacqueline Rowath** Waikaton yliopistosta toteaa.

Maa keskittyy omiin vahvuuksiin.

”Emme halua tuottaa 40 miljoonalle ihmiselle kaikkea ruokaa vaan 800 miljoonalle ihmiselle viisi prosenttia ruuasta”, jatkaa KPMG:n Proudfoot viitaten arvotuotteisiin, kuten punaiseen lihaan.

Hän uskoo, että maan menekkituotteiden kysyntä kasvaa tulevaisuudessa.

”Kun varallisuus kasvaa, syömistä jatketaan samalla tavalla, mutta siihen lisätään kiinnostavia, laadukkaita asioita”, Proudfoot kertoo. Tämä näkyy esimerkiksi kiinalaisten kulutuksessa.

Proudfoot korostaa jalostusasteen nostamisen merkitystä. ”En haluaisi nähdä enää yhtään uutta maitojauhetehdasta vaan tapoja viedä tuore maito kuluttajille.”

Tavoitteena tuplata viennin arvo

Maan tavoitteena on alkutuotantoministeri **Nathan Guyn** mukaan tuplata viennin arvo vuoteen 2025 mennessä.

”Onneksi epävarmuus ja markkinatilanteiden vaihtelu ei ole pysäyttänyt intoa investoida alaan pitkällä tähtäimellä.”

Maidon lisäksi kasvua odotetaan muun muassa viinin, kiivi-hedelmän, luomunaudan ja hunajan viennistä sekä teknologiasta ja kansainvälisistä investoinneista.

Vapaakauppasopimuksen voimaantuloa odottavat kaikki.

”Me toivomme TPP-sopimukselta lisää tasaisuutta hintoihin”, maidontuottaja **Wynn Brown** sanoo.

Bioturvallisuuteen lisää varoja

Alkutuotantoministeri näkee suurimpana riskinä tulevaisuudessa eläintaudit, joilta saarivaltio on onnistunut tehokkaasti välttymään.

Maa sijoittaa tänä vuonna yli 17 miljoonaa euroa lisää maahantulotarkastusten tiukentamiseen. Sillä saadaan lisää koiria, läpivalaisua ja henkilökuntaa.

Uudessa-Seelannissa ei ole vielä koskaan todettu esimerkiksi suu- ja sorkkatautia, hullun lehmän tautia tai sinikielitautia.

TERHI TORIKKA

”On ok olla keskitasoa”

Maidontuotannon raju kasvu on Uudessa-Seelannissa näyttänyt myös sen, ettei suuruus aina tuo onnea.

Irlantilaislähtöinen maidontuottaja ja tutkija **John Roche** kertoo nykyisin avoimesti omista kokemuksistaan, kun tavoitteena oli olla suurin ja paras.

Hän kasvatti tilan kokoa nopeasti ja omaksui uusimmat tavat toimia. Sitten kohdalle osui peräkkäisinä vuosina lumimyrsky, kuivuutta ja tulvia. Ongelmat kertautuivat.

”Jouduin toteamaan, että vaikka vanhat viljelijät eivät ehkä tee kaikkea oikein, he eivät varmasti myöskään tee kaikkea väärin.”

Nyt alun perin 3 300 lehmän tilalla on 2 800 lypsävää.

Asiaa tutkittuaan Roche on todennut, että tietyn pisteen jälkeen laajentaminen ei välttämättä tuo suhteessa riittävästi lisää tuloja.

”Keskivertoihminen kestää vain tietyn määrän vaikeuksia ja painetta.”

> Vaikka vanhat viljelivät eivät ehkä tee kaikkea oikein, he eivät varmasti myöskään tee kaikkea väärin.

Hän muistuttaa, että korkean tuotoksen lisäksi on aina seurattava myös sen vaatimia kustannuksia.

Tutkimusten perusteella esimerkiksi 285 lehmän tila on usein kannattavampi kuin 385 lehmää.

Tulovirta on huomattavasti pienempi, mutta viivan alle jää enemmän.

”Lopultahan on pohjimmiltaan kyse siitä, montako lehmää tarvitset perheen elättämiseen. On ok olla keskitasoa, suurin osa meistä on”, hän muistuttaa.

TERHI TORIKKA

”Tuotantoa on nyt vaikea saada kannattavaksi millään”, maidontuottaja John Fisher kertoo.

Lypsyrobotit melko harvinaisia

Lypsyrobotit ovat toistaiseksi Uudessa-Seelannissa melko harvinaisia. Yksi syy lienee suuri hankintahinta suhteessa laitumeen perustuvan maidontuotannon muihin aloituskustannuksiin.

Osa tiloista on hankkinut robotin säästääkseen työkustannuksissa.

”Nyt työntekijät pääsevät kotiin viideltä iltapäivällä”, maidontuottaja **John Fisher** sanoo.

Hän on yksi maan ensimmäisistä lypsyrobottiin investoineista. Tilan 330 lehmää siirrettiin neljän robotin lypsettäviksi vuonna 2011.

Fisherin mukaan lypsyn yksilöllisyys on parantunut. Osa lehmistä käy lypsyllä kolmesti, suurin osa kahdesti ja osa kerran päivässä.

Vuosituotos on noin 6 000 litraa maitoa lehmää kohden. Siihen vaikuttaa lisärehujen käyttö, joka tällä hetkellä on alhaisen tuottajahinnan vuoksi minimissä.

”Nyt tuotantoa on vaikea saada kannattavaksi millään ruokinnalla, koko ajan ollaan kipurajan alapuolella. Onneksi Fonterra on myöntänyt tiloille lainaa”, Fisher sanoo.

Kaikkiaan robotteja käytetään Uudessa-Seelannissa vasta noin 20 maitotilalla. Niistä yksi on maan suurin, hollantilaislähtöisen pariskunnan omistama maitotila, jolla on yhteensä 64 lypsyrobottia 12 eri tuotantopaikassa.

TERHI TORIKKA

”Maalla menee niin kuin meijeriyhtiö Fonterralla”

HAMILTON, UUSI-SEELANTI (MT)
Uuden-Seelannin maidontuotanto on viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana kasvanut huimasti, osin maalle perinteisesti tärkeän lammastalouden kustannuksella.

Se näkyy etenkin Pohjoissaarella selvästi. Lehmiä on lähes kaikkialla, eivätkä karjat ole pieniä. Usein samalla lohkolla laiduntaa runsaat sata lehmää ja seuraava samanlainen on vain muutaman sadan metrin päässä.

Entisiä lammasfarmareita maidontuotannon pariin on vetänyt ympärivuotisempi tulovirta ja maidosta vielä muutama vuosi sitten maksettu hyvä hinta.

Pakotteet vaikuttavat

Maidon maailmanmarkkinahinta vaikuttaa suoraan maan talouteen. ”Voi sanoa, että Uudella-Seelannilla menee niin kuin Fonterralla menee”, tokaisee Fonterran talousjohtaja **Lukas Paravicini**.

Osuuskuntamuotoisella meijerijätti Fonterralla on 10 500 tuottajaomistajaa, ja se kerää 86 prosenttia maan maidosta. Fonterra on maailman suurin maidon viejä ja toiseksi suurin maidon jalostaja.

Osuuskunta myy maitotuotteita 140 maahan ja toimii aktiivisesti kaikilla mantereilla. Uudessa-Seelannissa lypsetystä maidosta 95 prosenttia kulutetaan muiden maiden ruokapöydissä.

Maidon osuus Uuden-Seelannin vientituloista on tänä vuonna noin 15 miljardia dollaria eli noin 9,2 miljardia euroa.

Nyt maa kärsii paitsi maidon alhaisesta maailmanmarkkinahinnasta myös Venäjän EU:lle asettamista pakotteista, vaikka ne eivät suoraan Uuteen-Seelantiin vaikutakaan.

”Kauppasulku ei ole koskaan hyvä. Me emme hyödy siitä, sillä Euroopassa tuotetun maidon on mentävä johonkin. Siitä tehdään jauhetta, mikä laskee jauheen hintaa.”

Kolme neljäsosaa Uuden-Seelannin tuottamasta maidosta kuivatetaan maitojauheeksi. Maa tuottaa puolet kaikesta maailman markkinoilla myydystä täysmaitojauheesta.

Matala tuotantokustannus

Maidon tuotantokustannus on Uudessa-Seelannissa maailman alhaisimpia johtuen sopivasta ilmastosta, ympärivuotisesta laidunnuksesta ja tuotannon tehokkuudesta.

Suurin kulu on työ, sillä lypsyrobotit ovat yhä melko harvinaisia.

Kulujen karsimiseksi moni tila on siirtynyt lypsämään lehmät vain kerran vuorokaudessa. Tuotoksen kerrotaan laskevan kahtena ensimmäisenä vuonna, mutta tasaantuvan sitten lähes ennalleen.

Maidon tuotanto on tyypillisesti huipussaan lokakuun lopulla, jolloin Uudessa-Seelannissa eletään loppukevättä. Pääosa lehmistä poikii elokuussa ja on ummessa toukokuussa, jolloin tuotanto hiipuu.

Paravicini pitää tuotantovaihtelua etuna. ”Tuotantohuipussa voimme valita, mihin ylimääräinen 10 prosenttia kannattaa laittaa.”

Yhtiö investoi tuotantoon myös muualla. Tällä hetkellä sitä kiinnostaa etenkin Chile. ”Siellä olisi hyvät olot tuottaa ja vientimahdollisuudet Brasiliaan ja Yhdysvaltoihin.”

Tilat vaihtavat omistajaa

700 lehmän tilaa pyörittävät **Wynn** ja **Tracy Brown** uskovat Fonterraan sen osuuskuntamuodon takia.

He iloitsevat, että maatilojen ostaminen ja myyminen on maassa tavallista.

”Ei tarvitse olla maatilataustaa voidakseen olla maidontuottaja. Se on tärkeää ja tuo hyviä ihmisiä alalle.”

TERHI TORIKKA

Valtaosa lehmistä lypsetään lypsyasemilla. Lypsystä kertyy iso osa maidontuotannon kustannuksista. Kuva on Tracy ja Wynn Brownin 700 lehmän tilan karuselliasemalta.